№ 276. Łódź Piątek 15 października 1920 roku. Rok III.

GŁOS POLSKI

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Cena numeru pojedyńczego mrk. 3. | Adres Redakcji i Administracji: Piotrkowska 106. Telefon 199. | Redaktor, lub jego zastępca przyjmują wyłącznie od 5—6 po poł. Rękopisów niezamówionych Redakcja niezwraca.

Tekst umów ryskich.

Umowa o preliminarjach pokojowych.

Warszawa, 14 paźdz. (PAT). Umowa o preliminarjach pokojowych, sporządzona i podpisana w Rydze, dnia 12 października 1920 roku.

Rzeczpospolita polska z jednej a rosyjsko-socjalistyczna federacyjna republika Rad i ukraińsko socjalna republika Rad z drugiej strony, kierując się pragnieniem położenia możliwie jak najprędzej kresu krwawej wojny, wynikłej między niemi oraz wypracowania warunków, które mają stanowić podstawę trwałego, honorowego i na wzajemnem porozumieniu się opartego pokoju, postanowiły wszcząć rokowania, celem zawarcia rozejmu i ustalenia przedwstępnych warunków pokoju i wyznaczyły w charakterze swoich pełnomocników.

Rząd polski: pan Jan Dąbski, oraz Norbert Barlicki, dr Stanisław Grabski, dr. Witold Kamieniecki, dr. Władysław Kiernik, gen. Mieczysław Kuliński, Adam Mieczkowski, Leon Wasilewski, Ludwik Waszkiewicz, Michał Zychliński.

Rosyjska socjalna federacyjna republika Rad i ukraińska socjalna republika Rad Adolf Joffe, oraz Sergiej Kirow, Dymitri Manuilski, Leonit Oboleński, którzy po wymianie swoich pełnomocnictw, uznanych za wystarczające i sporządzonych w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

1. Obie układające się strony zgodnie z zasadą stanowienia narodów o sobie, uznają niepodległość Ukrainy i Białorusi, oraz zgadzają się i postanawiają, że wschodnia granica Polski, a więc granice między Polską z jednej a Ukrainą i Białorusią z drugiej strony stanowi linja wzdłuż rzeki Dźwiny od granicy Łotwy z Rosją aż do punktu, w którym granica byłej gubernji Wileńskiej styka się z granicą byłej gubernji Witebskiej, dalej granicą byłej gubernji Wileńskiej i Witebskiej, aż do wsi i stacji kolejowej Orzechowo, która pozostaje po stronie polskiej, poczem wschodnią granicą byłej gubernji Wileńskiej, aż do punktu, w którym schodzą się powiaty Dziśniejski, Lepelski i Borysowski, dalej od tego punktu aż do wsi Małaczernica, która po stronie Białoruskiej, stąd na południowy zachód wpoprzek jeziora na rzece Berezynie, do wsi Zarzeczysk, po stronie białoruskiej, poczem ku południowemu zachodowi aż do rzeki Wilji, do punktu na wschód od Dołchinowa dalej rzeka Wilja aż do traktu idącego na południe od Dołchinowa, stąd dalej na południe do rzeki (nazwy rzeki na mapie niema), Wilja w dół do połączenia jej z rzeką Rybczanką, przyczem miasteczko Ilja pozostanie po stronie polskiej, Rybczanką na południe od stacji kolejowej Radoszkowicze, przyczem stacja i miasteczko po stronie białoruskiej, dalej na wschód od miasta Raków, Wolma i Rubieszowicze do linji kolejowej Mińsk-Baranowicze. — Miejscowości te po stronie polskiej, w dalszym ciągu do rzeki Zbrucz, pozostawiając miejscowość Białożyrkę po stronie polskiej, następnie linję Zbrucza do ujścia tej rzeki do Dniestru.

Przy określaniu granicy przebiegającej wzdłuż rzek rozumie się, że przy rzekach spławnych nurt górnego koryta a przy rzekach niespławnych, środkowa linja największego ramienia. Granice powyższe oznaczono i opisano podług mapy rosyjskiej o skali 25 wiorst w calu angielskim, dołączonej do niniejszej umowy i wyznaczonej czerwoną barwą. — Załącznik jeden mapa. Wrazie różnicy między tekstem, a mapą, będzie rozstrzygać tekst Rosja i Ukraina zrzekają się wszelkich praw i pretensji do ziemi na zachód od tej granicy położonej.

Ze swej strony Polska zrzeka się na rzecz Ukrainy i Białorusi wszelkich praw i pretensji do ziem położonych na wschód od tej granicy. Szczegółowe wyznaczenie i przeprowadzenie na miejscu granicy, oraz ustawienie znaków granicznych, należy do specjalnej mieszanej komisji granicznej, która powołana będzie natychmiast po ratyfikacji umowy niniejszej. Obie układające się strony zgadzają się, że o ile w skład ziem położonych na zachód od określonej wyżej granicy wchodzi terytorjum sporne między Polską a Litwą, sprawa przydzielenia tych ziem do jednego z tych dwóch państw należy wyłącznie do Polski i Litwy.

2. Obie układające się strony zapewniają sobie nawzajem całkowite poszanowanie suwerenności państwowej, i powstrzymanie się od jakiegokolwiek mieszania się w wewnętrzne sprawy drugiej strony, przyczem obie układające się strony postanawiają umieścić w traktacie pokojowym, iż nie będą tworzyły ani popierały organizacji mających na celu walkę zbrojną z drugą układającą się stroną. mających na celu obalenie ustroju państwowego lub społecznego strony drugiej, czyniących zamach na ich całość terytorjalną, jak również organizacji przypisujących sobie rolę rządu strony przeciwnej.

Z chwilą ratyfikacji niniejszej umowy, obie układające się strony zobowiązują się nie popierać żadnych działań wojennych przeciwko drugiej stronie.

3. Obie układające się strony zobowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym przepisy w przedmiocie swobodnego wyboru (opcji) obywatelstwa polskiego, względnie rosyjskiego, lub ukraińskiego z tem, że osobom wykonującym prawo wyboru (optantom) przysługiwać będą bez żadnych wyjątków, wszystkie te prawa, które w traktacie pokojowym przyznane będą obywatelom obu stron.

4. Obie układające się strony zobowiązują się umieścić w traktacie pokojowym postanowienie zapewniające z jednej strony osobom narodowości polskiej w Rosji i Ukrainie te wszystkie prawa zabezpieczające swobodę rozwoju kultury, języka i wykonywania obrządków religijnych, z jakich korzystają osoby narodowości rosyjskiej i ukraińskiej, w Polsce te wszystkie prawa zabezpieczające swobodę rozwoju, kultury, języka i wykonywanie obrządków religijnych, z jakich korzystać będą osoby narodowości polskiej w Rosji i Ukrainie.

5. Obie układające się strony zrzekają się wzajemnie zwrotu swych kosztów wojennych, t. j. wydatków państwowych na prowadzenie wojny między niemi, jak również odszkodowań za straty wojenne, t.j. za straty, które były wyrządzone w czasie tej wojny im, lub obywatelom na terenach operacji wojennych przez działania i zarządzenia wojenne.

6. Obie układające się strony zobowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym przepisy, dotyczące wymiany jeńców wojennych i zwrotu rzeczywistych kosztów ich utrzymania.

7. Z chwilą podpisania umowy niniejszej, powołane będą natychmiast komisje mieszane, w celu niezwłocznego wydania zakładników oraz niezwłocznej wymiany jeńców cywilnych, osób internowanych, w miarę możności, jeńców wojennych i zorganizowaniu powrotu wygnańców, uchodców i emigrantów. Wymienionej komisji mieszanej przysługuje prawo sprawowania opieki i niesienia pomocy jeńcom wojennym i cywilnym, osobom internowanym, zakładnikom, oraz wygnańcom i emigrantom, i uregulowania kwestji powrotu zakładników i jeńców cywilnych.

8. Obie układające się strony zobowiązują się niezwłocznie po podpisaniu niniejszej umowy wydać odpowiedniednie rozporządzenia o zawieszeniu postępowania sądowego, administracyjnego,dyscyplinarnego oraz wszelkiego innego wszczętego w stosunku do jeńców cywilnych, osób internowanych, zakładników, wygnańców, emigrantów, jeńców wojennych jak również o natychmiastowe wstrzymanie wykonania kar, wymierzonych przeciwko tym osobom na jakiejkolwiek drodze.

Wstrzymanie wykonania kar, może nie powodować wypuszczenie na wolność. W tym jednak wypadku osoby te winny być natychmiast wydane władzom ich państw wraz ze wszyskiemi aktami, Jeżeli jednak dane osoby oświadczą, że nie życzą sobie powrotu do ojczyzny, lub własna ojczyzna nie zgodzi się na przyjęcie tych osób, to mogą być one pozbawione wolności.

9. Obie układające się strony zobowiązują się umieścić w traktacie pokojowym przepisy w przedmiocie amnestji, a mianowicie Polska dla obywateli rosyjskich i ukraińskich w Polsce, a Rosja i Ukraina dla obywateli polskich w Rosji i Ukrainie.

10. Obie układające się strony zobowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym postanowienia, dotyczące rozrachunków wojennych i likwidacji i opierających się na zasadach następujących: 1) z poprzedniej przynależności części Rzeczypospolitej do byłego imperjum rosyjskiego nie wynikają dla Polski w stosunku do Rosji, żadne zobowiązania i ciężary; 2) obie układające się strony zrzekają się wzajemnie wszelkich praw do majątku państwowego znajdującego się na terytorjum strony przeciwnej; 3) przy rozrachunkach wzajemnych i likwidacji będzie uwzględniony aktywny udział ziem Rzeczypospolitej polski w życiu gospodarczym byłego imperjum rosyjskiego; 4) obie układające się strony zobowiązują się wzajemnie na żądanie właściciela ruchomości zwrócić w naturze względnie ekwiwalencie mienie ruchome, państwo związane z ekonomicznem inktualnem życiem, mienie ruchome, ciał saworządowych i instytucji, osób fizycznych i prawnych zabrane, lub ewakuowane przymusowo, lub dobrowolnie począwszy od 1 sierpnia nowego stylu 1914 r. z wyjątkiem zdobyczy wojennych; 5) będzie ustalone zobowiązanie zwrotu Polsce archiwów, bibljotek, dzieł sztuki, historycznych trofeów wojennych, zabytków itd. przedmiotów dorobku kulturalnego wywiezionych z Polski do Rosji od czasu rozbioru Rzeczypospolitej; 6) będzie ustalone wzajemne uregulowanie opartych na tytułach prawnych pretensji osób fizycznych i prawnych, stron obu pretensji powstałych do chwili podpisania niniejszej umowy do rządu i instytucji strony przeciwnej; 7) ustalone będzie w traktacie pokojowym zobowiązanie Rosji i Ukrainy, do przyznania Polsce i jej obywatelom największego uprzywilejowania w dziedzinie restytucji mienia i odszkodowań za straty z okresu rewolucyjnego i wojny domowej w Rosji i Ukrainie. Obie układające się strony zgadzają się, że punkty powyższe nie wyczerpują wszystkich spraw rozrachunku i likwidacji.

11. Obie układające się strony zobowiązują się przystąpić natychmiast po podpisaniu traktatu pokojowego do rokowań w przedmiocie konwencji handlowej i żeglugi konwencji sanitarnej, komunikacji pocztowej i telegraficznej, o kompensacji wymiany towarów.

12. Obie układające się strony zgadzają się umieścić w traktacie pokojowym przepisy o udzieleniu transita dla Polski przez terytorjum Rosji i Ukrainy, oraz dla Rosji i Ukrainy przez terytorjum polskie.

13. Obie układające się strony zawierają równocześnie specjalną umowę w przedmiocie rozejmu, która stanowi składową część niniejszej umowy i posiada na równi z nią moc obowiązującą (załącznik nr. 1 umowa o rozejmie).

14. Rosja i Ukraina oświadczają, że wszelkie zobowiązania przyjęte przez nią wobec Polski, jak również prawa przez nią nabyte umową niniejszą stosują się do wszystkich terytorjów położonych na wschód od linji granicznej określonej w artykule pierwszym niniejszej umowy, które to terytorja wchodziły w skład byłego imperjum rosyjskiego i przy zawieraniu umowy niniejszej były reprezentowane przez Rosję i Ukrainę.

15. Obie układające się strony zobowiązują się natychmiast po podpisaniu niniejszej umowy rozpocząć rokowania w przedmiocie zawarcia traktatu pokojowego.

16. Umowa niniejsza sporządzona zostaje w językach polskim, rosyjskim i ukraińskim w dwuch egzemplarzach. Przy interpretacji wszystkie trzy teksty będą uważane za autentyczne.

17. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i staje się prawomocną z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych. O ile umowa niniejsza wraz z załączoną umową rozejmową nie zabiorą odmiennych postanowień, wymiana dokumentów ratyfikacyjnych i sporządzenie odpowiednich protokółów nastąpi w Libawie. Obie układające strony zobowiązują się do ratyfikacji niniejszej umowy najwyżej w przeciągu 15 dni od chwili jej podpisania. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych i spisania protokółu nastąpić winno najpóźniej w przeciągu dni 6-ciu po upłynięciu terminu przeznaczonego dla ratyfikacji. Obie układające się strony zastrzegają, że umowa w przedmiocie rozejmu traci moc obowiązującą jeżeli w terminie przewidzianym dla wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i spisania odpowiedniego protokółu, czynność ta z jakiegokolwiek powodu nie będzie dokonana. Wznowienie działań wojennych nie może jednakże nastąpić w tym wypadku wcześniej, niż 48 godzin po upływie niniejszego terminu. Wszędzie, gdzie w umowie niniejszej wyznacza się jako termin chwilę ratyfikacji umowy, rozumie się przeto chwilę wymiany dokumentów ratyfikacyjnych w dowód czego pełnomocnicy obu stron własnoręcznie podpisują umowę niniejszą i opieczętowują ją swymi pieczęciami.

Umowa o rozejmie.

Warszawa, 14 październiką — (P. A. T) — Umowa o rozejmie sporządzona i podpisana w Rydze dnia 12 października 1920 roku. Zgodnie z artykułem 13 umowy o preliminarjach pokojowych zostaje zawartą następującą umowę o rozejmie:

1. Po upływie 144 godzin od chwili podpisania umowy o preliminarjach pokojowych t. j. o godzinie 24 podług czasu środkowo-europajskiego dnia 18 października 1920 r., obie umawiające się strony obowiązane są zaprzestać wszelkich działań wojennych na lądzie morzu i powietrzu.

2. Wojska obydwuch umawiających się stron pozostają na zajmowanych przez nie stanowiskach aż do chwili zaprzestania działań wojennych. W myśl paragrafu pierwszego jednakże z tym warunkiem, by wojska rosyjsko-ukraińskie znajdowały się nie bliżej, niż w odległości 15 kilometrów od ustalonej linji frontu polskiego w chwili zaprzestania działań wojennych.

3. Powstały w ten sposób między obydwoma frontami pas szerokości 15 kilometrów stanowi strefę neutralną o znaczeniu wojskowem, która znajduje się w zarządzie administracyjnym tej strony, do której to terytorjum ma należyć na zasadzie preliminarjów pokojowych.

4. Na odcinku od rejonu Nieświeży aż do rzeki Dźwiny wojska polskie zajmą linję granicy państwowej, ustalonej w artykule 1 pleriminarjów pokojowych, — wojska rosyjsko-ukraińskie z 15 kilometrów na wschód od tej linji.

5. Wszystkie ruchy wojsk, wynikające z punktów 2 i 4 winny się odbyć z szybkością niemniejszą niż 20 kilometrów na dobę i nie później rozpocząć się, jak w 24 godzin po zaprzestaniu działań wojennych, t. j. nie później niż do 24 godziny według czasu środkowo europejskiego dn. 19 października 1920 r.

6. Po ratyfikacji preliminarjów pokojowych wojska obydwóch umawiających się stron zostaną cofnięte na swoje państwowe terytorjum z szybkością niemniejszą niż 20 kilometrów na dobę i umieszczają się nie bliżej, niż 15 kilometrów po obydwu stronach granicy państwowej. Powstaje w ten sposób strefa szerokości 80 kilometrów, pas neutralny w znaczeniu wojskowem pozostający w zarządzie administracyjnym tej strony, do której dany obszar należy.

7. W strefie neutralnej w myśl paragrafów 3 i 6 nie wolno trzymać oddziałów siły zbrojnej z wyjątkiem oddziałów wojsk polskich, niezbędnych do zajęcia obszaru w myśl punktu 4. Siła rozmieszczenia tych oddziałów winna być przez dowództwo wojsk polskich podana do wiadomości strony przeciwnej.

8. Szczegółowe zarządzenia w związku z wykonaniem niniejszej umowy wydają obustronne dowództwa, nie niżej dowództwa dywizji, w razie potrzeby po wzajemnem porozumieniu się. One też w tym celu natychmiast po podpisaniu umowy o rozejmie i preliminarjach wysyłają oficerów łącznikowych z niezbędnym personelem do dowództw dywizji i armji strony przeciwnej. Oficerom zarówno jak ich personelowi i bagażom gwarantują obie strony nietykalność, dyplomatyczność, bezpieczeństwo osobiste i swobodę ruchów i komunikowania się ze swoimi władzami. Celem kontroli wykonania niniejszej umowy a także dla rozstrzygnięcia z mogących wyniknąć sporem oraz regulowania koniecznych spraw zostaje utworzona mieszana wojskowa komisja, której skład, miejsce urzędowania kompetentnie i organa wykonawcze określą dowództwa stron obu po wzajemnem porozumieniu się.

9. Przy opuszczaniu, zgodnie z punktami 4 i 6, zajmowanych terenów wojska pozostawiają zupełnie nietknięty cały znajdujący się na miejscu majątek, budynki państwowe, społeczne i prywatne, drogi żelazne i będący na miejscu cały tabor kolejowy, mosty i urządzenia stacyjne, telegraficzne i telefoniczne i inne środki łącznikowe, nie będące majątkiem wojskowym danej armji, składy zboża na polu i spichrzach, inwentarz żywy i martwy, przemysłowy i rolniczy, wszelkie surowce itd. tak stanowiące własność państwową lub samorządną, jak i osób prawnych lub fizycznych. Przy odejściu wojsk nie wolno brać zakładników, lub ewakuować ludność cywilną i nie wolno względem tej ludności stosować jakichkolwiek represji, wywłaszczeń, rekwizycji lub przymusowo wykupywać jej ziemię.

10. Na czas trwania rozejmu zawiesza się wszelki ruch lądem, wodą i powietrzem pomiędzy obu walczącymi stronami. Wyjątki poszczególnych wypadków, będą ustalone przez wojskową mieszaną komisję rozejmewą utworzoną na zasadzie punktu 8.

11. Oddziały i osoby wojskowe przekraczające postanowienia niniejszej umowy, będą traktowane, jako jeńcy wojenni.

12. Rozejm niniejszy zawiera się na dni 21. Każda strona ma prawo wypowiedzieć go na 48 godzin naprzód. O ile przed upływem terminu rozejwu żadna ze stron go nie wypowie, rozejm przedłuża się automatycznie, aż do ratyfikacji definitywnego traktatu pokojowego i każda strona ma prawo wypowiedzieć go na 14 dni naprzód niezależnie od powyższych postanowień i zgodnie z artykułem 17 umowy o preliminarjach pokojowych. Rozejm niniejszy traci moc obowiązującą jeżeli w terminie przewidzianym dla wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i spisania odpowiedniego protokółu czynności z jakichkolwiek powodów dokonane nie będą. Wznowienie działań wojennych nie może jednak nastąpić wcześniej, niż 48 godzin po upływie terminu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

13. Umowa niniejsza stanowi cześć składową umowy o preliminarjach pokojowych i ma tę samą moc obowiązującą, w dowód czego pełnomocnicy obu stron umowę niniejszą własnoręcznie podpisali.

Sytuacja strajkowa na kolejach.

Narada u marszałka. — Dotychczasowe ustępstwa rządu. — Częściowe uruchomienie pociągów.

Na drodze do likwidacji strejku.

Wczoraj przed posiedzeniem Sejmu odbyła się narada u marszałka. W naradzie tej wzięli udział ministrowie: Witos, Daszyński i Sapieha oraz przewodniczący klubów. Przedewszystkiem omawiano sprawę Wilna i jednomyślnie zaakceptowano enuncjację rządu w tej sprawie wygłoszoną potem na posiedzeniu przez premjera Witosa.

Następnie omawiano sprawę strejku kolejowego. Narady się przeciągnęły, wskutek czego posiedzenie Sejmu rozpoczęło się ze znacznem opóźnieniem. Narazie nie osiągnięto jednak rezultatu, wobec czego w trakcie posiedzenia plenarnego Sejmu w dalszym ciągu toczyły się narady. Chodzi o wypracowanie wniosku nagłego, który zaakceptowałyby wszystkie kluby, a który jednocześnie wpłynąłby na zakończenie strejku.

Według informacji otrzymanych w chwili obecnej (godz. 12 m. 30 w nocy) na skutek obrad przewodniczących klubów **kolejarze postanowili podjąć pracę i uruchomić niezwłocznie pociąg do Poznania, zaś dzisiaj zrana pociągi podmiejskie.**

Narazie jednak nie może uważać strejku za zlikwidowany, gdyż narady jeszcze trwają.

Stanowisko Rady ministrów.

Warszawa, 14 października.— (PAT) — Rada ministrów w pełnym komplecie przeprowadziła dłuższą dyskusję nad sprawą strajku kolejowego. Po wysłuchaniu referatu pana ministra kolei, Rada ministrów, licząc się z ciężkiem położeniem aprowizacyjnem pracowników kolejowych zatwierdziła wszystkie poprzednie uchwały, powzięte w spsawie czynnej pomocy aprowizacyjnej.— Podwyższono mnożnik do 200 dla wszystkich pracowników państwowych, przyznano zapomogę w wysokości trzech tysięcy marek, spłacalnych w ratach miesięcznych, których spłata ma się rozpocząć dopiero po 4 miesiącach, ponadto pracownikom kolejowym, których pensja zasadnicza nie przekracza marek 800 do 1500, przyznano zapomogi na ubrania robocze.

Uchwalono poddać rewizji klasy drożyźniane i całą ustawę o regulacji płac. Rada ministrów postanowiła jednogłośnie wyrazić zaufanie panu ministrowi kolei, oraz prosić go o cofnięcie wniesionej przed kilku dniami dymisji, poczem pan minister kolei dymisję cofnął. Rada ministrów upoważniła pana ministra kolei, aby wrazie dalszego trwania strajku kolejowego użył tych wszystkich ustawowych środków, których wymaga interes państwa i szerokich warstw wojną skołatanej ludności dla wznowienia ruchu kolejowego.

Po zajęciu Wilna.

Enuncjacja premjera Witosa w Sejmie o stanowisko rządu.

Przebieg posiedzenia wczorajszego.

Warszawa, 14 paźdz. (PAT). Sejm. Po odczytaniu interpelacji zabrał głos marszałek Sejmu i oświadczył, że od różnych klubów otrzymał zapytania,

jak rząd zamierza się zachować w sprawie wileńskiej.

Zapytania te przedłożył marszałek rządowi i dziś zapytuje p. prezydenta ministrów, czy jest gotów Sejmowi na to odpowiedzieć.

Pan prezydent ministrów Witos oświadczył:

Na interpelacje zgłoszone, o których treści rząd został zawiadomiony, mam zaszczyt odpowiedzieć co następuje: Od chwili wygłoszenia mego expose zaszły wydarzenia, które wywrą niezawodnie wpływ na najbliższą przyszłość naszego państwa. Sądzę przytem, że obowiązkiem rządu jest uzupełnić poprzednie wywody przedstawieniem tych faktów i stanowisko, jakie rząd wobec nich zajął, lub zająć zamierza. Wspomniałem już na posiedzeniu w dniu 6 października o dojściu do skutku ugody międzi polską a rosyjską delegacją w Rydze.

Preliminarja pokojowe, podpisane dnia 12 b. m., nie zaspokoją w pełni aspiracji narodu polskiego. Zostawiają one poza granicami Polski wielką liczbę polaków, ale czynią zadość duchowi umiarkowania i dążeń Polski do zakończenia wojny, dając równocześnie Polsce możność oddechu na wschodzie (brawa).

Artykuł drugi układu gwarantuje wstrzymanie się obu stron od jakiegokolwiek mieszania się w wewnętrzne sprawy drugiej strony. Nasza lojalność w tym względzie nie może ulegać wątpliwości. Liczymy na bezwarunkowe dotrzymanie zobowiązań przez drugą stronę, jako na podstawową gwarancję trwałości pokoju.

Logicznym następstwem tego jest dla nas obowiązek nie popierania nadal walczących dotąd wraz z nami przeciw wojskom sowieckim formacji, nie wchodzących w skład armji polskiej.

(Słusznie). Obie strony zgodziły się w Rydze na to, że o ile między Litwą a Polską będą terytorja sporne, to sprawa przynależności tych terytorjów do jednego z tych państw, należeć będzie wyłącznie do Polski i Litwy.

Na tych właśnie terytorjach zbieg rzeczy przyniósł w ostatnich dniach nowe wydarzenia. Dnia 8 b. m. litewsko-białoruskie dywizje pod dowództwem gen. Żeligowskiego, zerwawszy wszelką łączność z armją polską, samowolnie udały się na północ i 9 b. m. zajęły Wilno.

Aczkolwiek rząd polski rozumie rozgoryczenie oficerów i żołnierzy, którym po dwóch latach ciężkich walk, prowadzonych w myśl wywalczenia wolności dla całego kraju, zabrakło dostępu do rodzinnego Wilna, to **jednakowoż wyłamanie się z posłuszeństwa i zerwanie węzłów z armją polską, jest jaskrawem naruszeniem obowiązków wojskowych, które żadną miarą akceptowanem być nie może i w sprawie którego władze polskie surowe śledztwo przeprowadzą.**

Jak wiadomo, utworzyła się w Wilnie tymczasowa władza pod nazwą komisji rządzącej Litwy Środkowej. Komisja ta zwróciła się do rządu polskiego z deklaracją, w której, oświadczając zamiar zapewnienia mieszkańcom ziemi wileńskiej możliwości samookreślenia, prosi rząd polski o zasłonięcie tego kraju od napaści ze wschodu i o wysłanie delegacji do Wilna dla przeprowadzenia pertraktacji.

Rząd polski stał zawsze na stanowisku samookreślenia we Wileńszczyźnie, a opierając się na wielokrotnie wyrażonej woli ludności tej ziemi, uważa ją za część składową Polski. Praw jednak do tej ziemi zamierzał rząd dochodzić innemi drogami, aniżeli te, które obrała komisja rządząca.

Zanim rząd polski wyśle delegatów dla porozumienia się z komisją rządzącą musi mieć pewność, że rzeczywiście komisja rządząca ma zamiar sprawiedliwie zapewnić ludności możność wypowiedzenia się o swoim losie (Słusznie). Możliwość napadu, z którym się liczy komisja rządząca, wobec tego, że wojska polskie stoją na wschód od Wilna nie jest prawdopodobna. Natomiast

zajęcie przemocą Wilna i ziemi wileńskiej przez jakiekolwiek siły obce musiałaby Polska uznać za zamach na swobodną decyzję ludności

(Huczne brawa), przeciwko któremu bylibyśmy zmuszeni kategorycznie zaprotestować (Huczne brawa. Głosy: Wilno nasze).

Po odesłaniu kilku wniosków nagłych do komisji, posiedzenie zamknięto.

Następne jutro o godz. 4-ej po południu.

Konflikt polsko-litewski.

LONDYN, 14 paźdz. (Pat). Havas. Rada Ligi narodów na swem posiedzeniu w Brukseli dnia 20 b. m. zajmie się prawdopodobnie sprawą konfliktu polsko-litewskiego.

W sprawie zajęcia Wilna.

Chorsea, 14 paźdz. (Pat). Rad. Omawiając trudności, jakie powstały dla rządów francuskiego i angielskiego, z powodu zajęcia Wilna przez gen. Żeligowskiego, dzienniki angielskie naogół okazują zrozumienie dla ciężkiego położenia, w jakiem znalazł się rząd warszawski.

Polski komunikat wojenny.

Warszawa, 14 października.— (P. A. T) — Komunikat sztabu generalnego z dnia 14 b. m.

Oddziały nasze w pościgu za rozbitym pod Mołodecznem nieprzyjacielem zajęły Wilejkę. Na północ od Radoszkowicz w walkach w dniu 13 b. m. jazda nasza wzięła z górą 500 jeńców, oraz zdobyła 5 karabinów maszynowych.

Na Polesiu obsadziliśmy Lenino i Turów.

Na froncie południowym sytuacja naogół niezmieniona.

Zauważono większe ugrupowania sił bolszewickich na linji rzeki Słuczy od Lubowa do Miropola.

Naczelne dowództwo wojsk polskich
Sztab generalny.

Przed plebiscytem na G. Śląsku.

Niemieckie denuncjacje.

Bytom, 14 października. (PAT). W ostatnich czasach Niemcy rozpoczęli znowu akcję denuncjowania polskich przywódców w różnych miejscowościach. Oskarża się polaków o gwałty popełniane na niemcach. Prokuratorja zarządziła aresztowanie tych osób. Uwięzieni przebywają w więzieniach śledczych już od kilku tygodni. Wśród ludności polskiej panuje z tego powodu wzburzenie. Kiedy w nocy z wtorku na środę na żądanie prokuratora kontroler koalicyjny, oficer angielski, zarządził aresztowanie robotników polskich w Szonbirkach ludność zaprotestowala energicznie przeciw temu. Aresztowano tylko jednego robotnika, inni zbiegli. W dwuch kopalniach w pobliżu Bytomia, górnicy zastrejkowali, domagając się uwolnienia aresztowanego. Kontroler koalicyjny przyrzekł sprawę zbadać.

Rozruchy antybolszewickie w Moskwie.

Koenigswusterhausen. 13 października (PAT). Radjo Jak donoszą z Hamburga, wśród dyplomatów, zebranych w Rydze, znajdują potwierdzenie pogłoski, iż istotnie w Moskwie w ostatnich czasach ponawiane były kilkakrotnie usiłowania, zmierzające do doprowadzenia zamieszek do większych rozmiarów. W różnych dzielnicach miasta urządzano często zgromadzenia protestacyjne i demonstracje. Rząd sowiecki musiał wzmocnić kontrolę wojskową pod pretekstem planowanyah manewrów. W pobliżu miasta zgromadzono większe ilości wojska. W walkach ulicznych wojska musiały brać barykady w ataku.

Wojska Wrangla idą naprzód.

Ljon, 14 października (PAT) Radjo. Z Sebastopola donoszą: Wojska gen. Wrangla sforsowały Dniepr i kontynuują ofenzywę. Zajęły one miejscowości Łukaszówkę i Pomankówkę, wzięły przytem do niewoli dwa pułki sowieckie.

Pomimo ostrzeżeń angielskich.

Londyn, 14 października. — (P. A. T.) Haxas. — Mimo ostrzeżeń rządu angielskiego łodzie podwodne sowieckie wtargnęły na morze Bałtyckie.

Plebiscyt w Karyntji.

Koenigswusterhausen, 13 października (PAT). Radjo. Z Celowca donoszą: O godz. 12 w południe naprężenie wśród ludności wielkie. Pomimo to naogół panuje spokój, Obliczenia jeszcze nie ukończono. Wedle dotychczasowych wiadomości za Austją oddano 57.2 proc. głosów.

Wiedeń, 13 października (PAT). Radjo. Z Celowca donoszą: Wyniki głosowania są następujące:

21852 głosów (59 proc.) oddano za Austrją, 15009 —za Jugosławją.

W dniu 13-go października r. b. rozstał się z tym światem mój ukochany mąż, nasz drogi, niezapomniany ojciec, brat, szwagier i wuj

Ś. P.

ADOLF KINDERMANN

przeżywszy lat 56.

O dniu pogrzebu nastąpi osobne zawiadomienie.

Stroskana Rodzina.

Dnia 13-go b. m. zmarł w Krynicy, dokąd udał się w celach leczniczych, po długich cierpieniach współwłaściciel firmy naszej,

ADOLF KINDERMANN

Zmarły od wczesnej młodości był niestrudzenie czynny w naszej firmie i przez swą intesywną pracę i twórcze dążenia przyczynił się znacznie do rozwinięcia naszych zakładów.

Ze czcią przechowywać będziem pamięć o Nim!

Fabryka Wyrobów Wełnianych

Franz Kindermann

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarła dnia 14 b. m. moja najukoch. żona, nasza nieodżałowana matka, teściowa, babka i prababka, przeżywszy lat 71

b. p. Basia Dobrzyńska (z Nowińskich).

Pogrzeb odbędzie dzisiaj, w piątek, dn. 15 października o godz. 2 pop. z domu żałoby przy ul. Zawadzkiej nr. 8, o czem zawiadamia krewnych, przyjaciół i znajomych pozostała w głębokim smutku

RODZINA.

Łódź.

Procenty od pożyczki długoterminowej.

Urząd państwowej pożyczki podaje do wiadomości, że procenty od długoterminowej pożyczki państwowej z roku 1920 za czas od 1 kwietnia do 1 października r. b. wypłacają Polska Kasa Pożyczkowa i oddziały, Kasy państwowe i instytucje finansowe na podstawie przedstawionych świadectw tymczasowych. W celu pobrania procentów, jak również otrzymania obligacji, należy zwracać się do instytucji, od której otrzymano świadectwa tymczasowe. Obligacje zostaną [illegible]słane przez Urząd pożyczek państwowych w dniach najbliższych.

Jak miasta zaspakaja swoje potrzeby?

W swoim czasie magistrat powziął uchwalę, aby wydziały starały się przy zaspakajaniu swych potrzeb unikać kosztownego pośrednictwa i w miarę możności dążyć do samodzielnego zaspakajania takowych, zalecając jednocześnie wydziałom nadesłanie opinji w tej sprawie. W myśl powyższego postulatu magistratu szereg wydziałów przystępuje obecnie do zorganizowania przedsiębiorstw miejskich, których zadaniem będzie zrealizowanie zasady samowystarczalności.

W najbliższym czasie zostanie uruchomiona przez wydział zaprowiantowania fabrzki mydła. Oprócz tego wydział zaprowiantowania zamierza otworzyć jatki miejskie, co przyczynić się może do unormowania cen mięsa.

Wydział plantacji miejskich pod kierownictwem dyr. Ciszkiewicza, opracowuje projekt hodowli warzyw i jarzyn na potrzebś szpitali, tanich kuchen i instytucji wydz. opieki społecznej.

Wydział gospodarczy magistratu, pragnąc uniknąć kosztownego pośrednictwa przedsiębior. transportowych dąży stopniowo do zorganizowania własnego taboru przewozowego.

Staraniem wydziału zdrowot. publicznej została uruchomiona miejska apteka szpitalna.

Wreszcie w związku z uchwałą Rady Miejskiej o zastosowaniu reformy rolnej magistrat zastrzegł sobie u odnośnych władz prawo nabycia jednego z majątków okolicznych, celem zorganizowania gospodarstwa, któreby dostarczało przetwory mleczne miejscowym szpitalom i instytucjom W. O. S. Do projektu powyższego władze odniosły się przychylnie.

W sprawie wypieku ciastek.

Ponieważ łagodna interpretacja przepisów zakazujących wypieku ciastek daje cukiernikom powód do stosowania szerokich nadużyć, urząd walki z lichwą przypomina, iż zakaz wypieku ciast i ciasteczek, nie został cofnięty i nadal utrzymuje się w swej mocy. Wypiek pszennego pieczywa dozwolony jest jedynie z zachowaniem istniejących przepisów, bez dodania cukru i masła, w formie bułek o wadze nie przekraczającej 40 gramów, przyczem waga i cena bułek musi być oznaczona w sposób widoczny. Urząd nie może tolerować wypieku luksusowych ciast i ciasteczek, co w razie ujawnienia surowo będzie karanem, zarówno odnośnie do cukierników jaki gości, żądających i konsumujących nie bułeczki, lecz ciastka i ciasteczka.

Odbudowa Kalisza.

Zniszczony przez prusaków Kalisz podnosi się powoli z ruin.— Dzięki inicjatywie i staraniom pełnego energji i przedsiębiorczości prezydenta miasta p. Michalskiego na ogólną liczbę 420 zniszczonych domów odbudowano całkowicie 38 domow — zaś 120 znajduje się w stanie odbudowy; z tej liczby 19 domów będzie w najbliższym czasie oddanych do użytku.

Obecnie miasto przystępuje do budowy nowego ratusza na miejsce spalonego przez prusaków.

Dnia 17 b. m. odbędzie się uroczystość założenia kamienia węgielnego. Na zaproszenie magistratu miasta Kalisza w uroczystości powyższej wezmą udział: prezydent Rżewski, oraz wiceprzewodniczący Rady miejskiej r. L. Kiern i r. Ada Koziołkiewiczówna.

Nowy dziennik w Łodzi.

Jak donosi „Łodzianin", wkrótce zacznie wychodzić w Łodzi codzienny organ P. P. S. Będzie to zatem czwarte pismo codzienne, wydawane przez partję tę w Polsce. Dotychczas bowiem wychodzą: w Warszawie „Robotnik", w Krakowie „Naprzód", we Lwowie „Dziennik Ludowy".

O żydówki w tow. Czerwonego Krzyża.

W odpowiedzi na notatkę, zamieszczoną w № 267 „Rozwoju", zatytułowaną „Jeszcze czego?" a dotyczącą kwestji przyjmowania żydówek na stanowisko sanitarjuszek, oddział łódzki Czerwonego Krzyża wyjaśnia, że przyjmuje siostry bez różnicy wyznania tylko te, które zostały zatwierdzone przez zarząd główny Czerwonego Krzyża w Warszawie. Nawet osoby, które skończyły kursa 3-miesięczne przy Czerwonym Krzyżu w Łodzi i uzyskały patent, czekać muszą na zatwierdzenie przez Warszawę, przyczem w Warszawie wymagane jest koniecznie: patent ukończenia conajmniej 4-ch klas, patent ukończenia 3-miesięcznych kursów sanitarnych i świadectwo z odbytej 3-miesięcznej praktyki w szpitalach.

Za co aresztowano d-ra Mięsowicza?

„Łodzianin" donosi, że naczelnik urzędu śledczego w Łodzi, dr. Mięsowicz, aresztowany został za nadużycie władzy przez pobicie osoby aresztowanej.

Teatr Polski.

Dziś, w piątek, dnia 15 b. m. Teatr Polski daje ostatni raz w II obsadzie „Papierowego kochanka" J. Szaniawskiego w interpretacji pp. Jarkowskiego, Rodowiczowej, Trembińskiej, Gawlikowskiego, Bienina Durzyńskiego, Regry, Węgierki i Zelwerowicza. Jutro po poł. o godz. 4-ej po cenach najniższych „Złota Czaszka" piękny frag. dram. J. Słowackiego z p. Brokowskim w roli tytułowej. Wiecz. o g. 8-ej na IV widowisku ludowem powtórzony będzie Uroczysty Wieczór ku czci Hetmana St. Żółkiewskiego. W niedzielę po poł. o godz. 3-ej „Złota Czaszka" wieczór zaś po raz pierwszy w III obsadzie „Papierowy kochanek" J. Szaniawskiego. Z dniem dzisiejszym rozpoczęto sprzedaż biletów na „Heddę Gabler" Ibsena, której premjerę odłożono do wtorku 19-go.

Giełda warszawska.

Notowania z d. 14 października.

Waluty: Ruble carskie 500 300.—, rb. dumskie po 500 — 83.50 po 250 — 57.50 58.50, dolary Stanów Zjednoczon. 240.—265; marki niemieckie 390.— 425.—; korony austrjackie 68.—, 78.—.

Akcje: Bank Handlowy w Warszawie 2.225— 2.210 — 2.225, Bank Kupiecki Łódzki 890, 900, Borkowski 1.700 — 1.490 — 1575.

Przed upadkiem Wrangla.

Ciekawy artykuł, charakteryzujący generała Wrangla, jako przedstawiciela rosyjskiej najskrajniejszej reakcji, przynosi lwowski „Wpered". Że zaś Europa cała zajmuje się dziś żywo rzekomym pogromcą bolszewików, warto artykuł podany bodaj w streszczeniu przeczytać.

„Burżuazyjna prasa — pisze „Wpered" — nie może w żaden sposób uwierzyć, że już dobiegają kresu owe dni sławy krymskiego bohatera, carskiego gen. Wrangla, którego starała się usilnie otoczyć nimbem, jako rycerza walczącego z hordami bolszewickiemi.

Kilku słowami wspomniała zaledwie o jego porażce na półwyspie Tamańskim, i w tej samej chwili zaczęła wielkiemi literami ogłaszać o jego zwycięskim pochodzie w głąb Ukrainy, jego sojuszu z „bat'kiem" Machno itd., itd. Monarchistyczne koła, jakie zgrupowały się przy osobie Wrangla, zrobiły swoje. Opanowały opinję zachodnio-europejskiej burżuazji, a w dalszym ciągu to osiągnęły, że francuski rząd uznał oficjalnie generała Wrangla i zaczął popierać jego awanturniczą imprezę.

Tanie zwycięstwa krymskiej armji ochotniczej ogromnie szybko urastały do rozmiarów niebywałych strategicznych zwycięstw, i zdawało się, że bolszewicy, poniósłszy klęskę na polskim froncie, już nie mogą znaleźć wyjścia z położenia tragicznego i będą musieli kapitulować. Tak przynajmniej informowała nas burżuazyjna prasa, znajdując wielu łatwowiernych. O dwu rzeczach jednak przemilczała. Najpierw o tem, co działo się na tyłach armji gen. Wrangla, a potem, jak przygotowują się bolszewicy, rozwiązawszy sobie ręce na froncie polskim.

Czytaliśmy różne manifesty i rozporządzenia generała Wrangla, jego obiecanki i przyrzeczenia, i na pierwszy rzut oka zdawało się, że na inne drogi wkracza wojskowy dowódca i przewodnik antybolszewickiej Rosji, i że, bojąc się losu swojego poprzednika Denikina, poświęci cośkolwiek ze swych ogólno-reakcyjnych planów. Lecz tak się tylko zdawało! Zwolna odsłaniał swoje oblicze i teraz, gdy go upewniono, że na jego wysiłku reakcja zachodnio-europejska chce zbudować podwaliny do antybolszewickiej akcji, zagrał w otwarte karty.

Dziś otwarcie powiedzieć możemy, że Wrangel, ojciec moskiewskiej, czarnosecinnej reakcji, która dąży nietylko do tego, aby zniszczyć bolszewicką władzę, lecz wogóle i wszystkie zdobycze rosyjskiej rewolucji—że Wrangel ma te same cele na oku. Z tem się on już i nie kryje, nie osłania się frazesami liberalnych obiecanek. Odkrył swą maskę, aby każdy mógł się przekonać, co siesie i co myśli robić.

Na potwierdzenie tych słów wystarczy podać wzmiankę, jaka pojawiła się w praskiej „Wola Rosji": Z Krymu nadchodzą coraz bardziej mętne wiadomości. Klęska jawnych monarchistów nie pozostawia żadnych wątpliwości. Do Konstantynopola przybył—jadąc na Krym—leader reakcji, Szulgin, zawezwany znów do akcji politycznej. Oczekują też Guczkowa, wezwanego nagle z Berlina. Generał Klimkiewicz, policyjny współpracownik Plehwego i Durnowa, były naczelnik ochrany, zawezwany znów do służby państwowej. Rodianow, wojujący reakcjonista, członek osławionej „czarnej sotni", otrzymał posadę w administracji państwowej. Na podstawie dalszych wiadomości „prawi bolszewicy" zastąpiwszy Denikina Wraglem, postanowili porzucić grę demagogiczną z demokracją, jaką prowadził nowy „wielkorządca".

Te słowa pisze nie bolszewicki organ, lecz pismo, które z władzą bolszewicką pogodzić się nie może i na każdym kroku ją zwalcza. Oblicze reakcyjne Wrangla zupełnie wyraźne.

I gdy on poważył się na taki krok, tem samem wydał na siebie wyrok śmierci. Monarchiczna agitacja, którą prowadzi się na Krymie, na tyłach armji gen. Wrangla, przyspieszy tylko proces rozkładu, masy ludowe jeszcze silniej złączą się z bolszewikami i da im atut do rąk, w celu szybkiej likwidacji przedsięwzięcia Wrangla.

Początek już widoczny. Sprzymierzeniec Wrangla, watażka z Hulajpola, bat'ko Machno, pobity, cofnął się na Kijowszczyznę, z niewielkimi oddziałami. Przy Wranglu została jedna jedyna dywizja dobrze uzbrojona, reszta wojska bez broni, bez butów, element nawskroś niepewny i żyjący tylko perspektywą rabunków.

Poważna akcja przeciw generałowi Wranglowi zacznie się wkrótce. Upadnie nakoniec ostatni filar rosyjskiej reakcji, zniknie zmora odbudowy caratu, który niesie zagładę życiu narodów!

EWA NEUTELÓWNA
LEON TENENBAUM
zaślubieni.
Łódź w październiku.

Teatr Lit.-Art. (W gmachu teatru „Scala", Cegielniana 18).

„BAGATELA"

pod dyrekcją Marjana TARŁOWSKIEGO.

Dziś o g. 8³⁰ Otwarcie Sezonu!

Gościnne występy! ☞ **R. Gierasieński** Gościnne występy! **MILA KAMIŃSKA**

Nadto należą do zespołu: Mieczysław Dobrowolski, Henryk Markiewicz, Lola Patroni, Jana van Roy, Michalina Zawiłło, Halina Zaleska.

Najtaniej, gdyż po cenach fabrycznych sprzedaje firma **„PRZEMYSŁ"** Piotrkowska 39 wszelkie wełniane i bawełniane towary oraz **chustki** różnych gatunków. 73—1

RESTAURACJA „SAVOY" Od czwartku dn. 14.X 1920 r. codziennie — **KONCERT** od 7 wiecz. do 11-ej, znanego skrzypka **MORYCA TAUBEGO.** Z poważaniem Antoni Zabrocki.

Szkoła Rysunku i Malarstwa art. mal. R. Radwańskiego przyjmuje jeszcze zapisy na kurs malarstwa dekoracyjnego prowadzony przez art. mal. Pronaszkę (kierownika dek. Teatru Miejskiego). W najbliższych dniach uczenice kursu zaczną opracowywać kostjumy i dekoracje do „Księżniczki Kasi", które następnie szkoła ukaże szerokiej publiczności w Teatrzyku Marjonetek. 92—1

Młody człowiek poszukuje ładnie umeblowanego pokoju z oddzielnem wejściem. Cena bez różnicy. Oferty sub. Z. R. 26 w „Głosie Polsk." 1

Zaginął PIES czarny, żółto-podpalany, z obciętym ogonem i uszy średniej wielkości. Psa tego proszę przyprowadzić za wynagrodzeniem. A. Glathe, Zawadzka 41. 941—3

Poszukuję pokoju umeblowanego z oświetleniem elektrycznem. Oferty pod „Z S." do „Głosu Pol.". 9 4—4

Młody człowiek z wyższem wykształceniem, znający biurowość i władający językami: polskim, francuskim, niemieckim, rosyjskim, poszukuje zajęcia w handlu lub przemyśle. Łaskawe oferty do adm. „Głosu" sub „Mundus". 003—1

Dr. I. Silberstrom Zielona 11 (róg Zachodniej) Chor. skórne i weneryczne. Przyjmuje: od 1—3 i 4—8 wiecz. niedziela od 9—1. 621—4

Fabrykant-Fachowiec posiadający 5 warsztatów „Szönera" 3 rewolwery „Bauera" 72 cal. Szloch i Szus spulmaszyny, szuka odpowiedniego lokalu z motorem lub wspólnika posiadającego takowy. Oferty proszę składać do Adm. „Głosu" dla „Fabrykanta". 99—1

Skład Materjałów Dentystycznych Ogólnik i Samuels Piotrkowska 23, I-sze piętro. Polecamy **wielki wybór zębów** oraz wszelkie artykuły w zakresie dentystyki. Skład czynny od 9—1 i 3-6 wiecz. 73-2

Uwaga Tow. Szewcy! Dnia 15 b. m. o godz. 6 wiecz. odbędzie się **Walne Zebranie** w sprawie podwyżki. Prosimy o liczne przybycie do Lokalu Związku ul. Sienkiewicza Nr. 9. **Zarząd.** 98—1

Dr. med. G. ZAND-TENENBAUMOWA Choroby kobiece i akuszerja. 45-12 Przyjmuje od 4—6 wiecz **Zielona № 3.**

Biuro techniczne poszukuje chłopca z 4 kl. wykształceniem do rysunków technicznych; tamże potrzebny jest chłopiec na posyłki. Oferty pod „R. 300" do adm. „Głosu". 096—1

Za **Brylanty, Perły, Biżuterję, złoto, srebro, platynę, zegarki** płaci ceny najwyższe LUBKA, Sienkiewicza 20, m. 16, ostat. wejśc. part.

Rutynowany buchalter z długoletnią praktyką poszukuje posady od zaraz. Łaskawe oferty pod lit. „M. C." do adm. „Głosu Polskiego". 020—3

PAPIER zużyty, księgi buchalteryjne, kopiały, całe archiwa, gazety, tygodniki, każdą ilość kupuję. Posyłamy po odbiór. Lubka, Sienkiewicza 20 m. 16 ostatnie wejście, parter.

Detaliczna sprzedaż Manufaktury i Resztek Piotrkowska № 103, prawa ofic., I piętro. 779—6

Potrzebny robotnik do wytwórni produktów odżywczych. Pierwszeństwo znającemu maszyny młyńskie. Zgłosić się ze świadectwami do fabryki „Sztandar", Wólczańska № 10, między 8—4 pop. 115—1

Pomocnik majstra tkackiego potrzebny. Szczegółowe oferty pod „S. S." w Adm. „Głosu". 49—3

Potrzebna na wyjazd do Kalisza inteligentna panna (frebianka) z nauką do 8-mio letniego chłopca i 3 i pół letniej dziewczynki. Zgłaszać się: Nowo-Cegielniana № 19, I piętro, mieszk. 7 od 12—4 po poł. 114—1

SYPIALNY pokój polirowany, gru... szkowy — do sprzedania — w stolarni, Konstantynowska nr. 104.

Wózek na resorach do sprzedania. Dzielna nr. 16, Grochulski. 108—1

Dla Uzdrowiska w Kaliszu potrzebna wykwalifikowana **sanitarka-pielęgniarka** Oferty składać w kancelarji Uzdrowiska, ul. Cegielniana 5. 031—1

W ożywionem mieście Księstwa Poznańskiego jest na sprzedaż zaraz **budynek fabryczny** wraz z szopą, remizą, sklepami i mieszkaniem nadający się na założenie każdego przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowego. Zgłoszenia reflektantów kierować pod nr. 9936 do biura ogłoszeń „Par" w Poznaniu. 69—1

Ogłoszenia drobne:

A.A.A. Kupuję futra, żakiety karakułowe, fokowe, garderobę, bieliznę, dywany, meble, maszyny do szycia, płacę najlepiej. Wólczańska 43, Chrzanowicz.

A.A.A. Białe tow., surówka, płócienka, flanela, barchany, szewioty, korty, bostony, welur, satyna, podszewka. Kilińskiego 40, m. 10. 805—30

A.A. Harcerzei Nadeszła specjalnie dla was miękka szara flanela na bluzy zimowe. Kilińskiego 40, m. 10. 25—20

A.A. Kupię meble, dywany, garderobę, futra, bieliznę, płacę najlepiej. Benedykta № 28, m. 13 parter. Łaznyk

A.A. Meble sprzedaję szafy, łóżka, stoły, biurka, gabinety, stołowe oraz inne. Piotrkowska 103, Przeździecki. 6007-10

A. Meble, łóżka, szafy, otomanę, umywalnię, garnitur salonowy, lustra, biurko szafkowe, zegar. Piotrkowska 228, m. 3 118—6

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Piotrkowska 129 m. 1. 235-20

A. Łóżka, szafę, otomanę, stół, krzesła, biurko, słupy sprzedam tanio. Piotrkowska № 261 m. 4, front. 935—3

A! Sypialnie solidnej roboty sprzedam. Piotrkowska 35, w podwórzu, Kaczorowski. 950—3

A. Krawaty przyjmuję do roboty, a także przerabiam stare. Cegielniana № 53. 81—3

Akuszerka Pipikowa Piotrkowska 132, m. 14 Dla pań przyjezdnych lokal. 035—15

Buchalterka, korespondentka i maszynistka z 8-mio letnią praktyką poszukuje posady. Oferty do „Głosu" sub. „W. F." 954—3

Biegła stenotypistka z 7-io kl. wykształceniem poszukuje posady biurowej. Zgłoszenia pod „Biegła" do adm. „Głosu Polskiego". 38—3

Brylanty, djamenty, perły, platynę, złoto, srebro, różną biżuterję kupuję. Płacę najsumienniej. Chadzko. Południowa 1. Zakład jubilerski. 49—15

Do sprzedania 2 wille, tanio. Wiadomość: Cegielniana 28, fryzjer. 6-2

Samodzielny elektromonter może się zgłosić do biura „Elektron" Piotrkowska 117. 51—6

Dwie urzędniczki poszukują pokoju umeblowanego przy rodzinie za dobrem wynagrodzeniem. Oferty do „Głosu" sub „K. J." 091—1

Do sprzedania sypialny oraz otomana. Emilji № 20. m. 3. 783—6

Glina do odebrania bezpłatnie. Ul. Sienkiewicza 13. 944—3

Kupię pieska rasowego dobrze wytresowanego. Zgłoszenia proszę składać do admin. „Głosu" dla „Kazika". 112—3

Kupuję meble, dywany, garderobę, futra, bieliznę, różne sprzęty domowe, płacę najlepiej. Benedykta 19, w sklepie. 098—30

Kupię psa 3—4-ch miesięcznego (Dobermana, Bernarda lub charta). Wólczańska 219, Artur Lutringer. 965—

Młodzieniec 17-letni z 3-kl. wykształceniem poszukuje zajęcia. Oferty pod „Henryk" d adm. „Głosu". 102—1

Maszynistka, ewentualnie z maszyną, poszukuje posady. Oferty sub „Sumienna" do „Głosu". 095—3

Maszynę Singera, szafy, łóżko, dywan, zegar, lanszafty, sprzedam zaraz. Lubelska 12 m. 1, przy Zarzewskiej. 030-1

Nauczyciel (ka) stenografji polskiej poszukiwany (na). Oferty wraz z warunkami sub „P. T." 062 - 2

Ochotnik uczeń kl. VIII-ej gim. Pan. udziela lekcji. Sub. „Ochotnik". 51-3

Potrzeby chłopiec do składu lamp. Gurnkowski, Piotrkowska 87 065—1

Potrzebna rutynow. nauczycielka — polka do klas niższych. Zgłoszenia do kancelarji gimnazjum, Południowa 18. 108—3

Pianistka, uczennica profesorów Michałowskiego i Melcera, udziela lekcji wyższej gry fortepianowej. Ul. Konstantynowska 20 m. 3. 341—7

Poszukuję od 1 listopada dwóch pokoi umeblowanych z oświetleniem elektrycznem. Oferty dla „Zet" w „Głosie Polskim". 952—3

Poszukuję pokoju umeblowanego lub nieumeblowago. Oferty do „Głosu" pod „Natychmiast". 972—3

Poszukuję osoby na pół dnia do spaceru z dwojgiem dzieci. Zgłaszać się: Librach, Średnia 38. 15—2

Przybłąkał się pies. Do odebrania. ul. Składowa 35. 064—1

Rower dwuosobowy „Tandem" w dobrym stanie z dobremi gumami zwolniony od rekwizycji sprzedam. Senatorska 3, I. 34—3

Sprzedam magiel, tanio Wiadomość: Ogrodowa Nr. 24, sień III, m. 4. 30—3

Udzielam lekcji francuskiego wzamian za hebrajski. Oferty w „Głosie" pod lit. „N. M. 200". 85—2

Udzielam lekcji angielskiego. Piotrkowska № 102, II p. 89—3

Uczenica 8 klasy udziela lekcji. Wiadomość: ul. Piotrkowska 107, w sklepie obrazów w podwórzu. 121—1

1 lub 2 ładnie umeblowane pokoje z kuchnią do wynajęcia od zaraz. Cegielniana 14, m. 7. 111—1

Zagubione dokumenty:

Bocianówna Sala zgub. matrykułę, wyd. przez gimnazjum Aba. Oddać: Piotrkowska 21. 110—1

Białek Fajga zgub. paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 28—3

Baran Andrzej zgubił patent na handel drobiem. 46—3

Celman Michał zgubił dowód osobisty, wydany w Łodzi. 900—3

Baran Andrzej zgubił paszport rosyjski, wydany w gm. Rytwiany. 45—3

Frankensztajnówna Luba zgub. matrykułę (w torebce) ze szkoły p. Aba. 122—1

Genendla Moszer zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 953—3

Goszczewska Zyzla zgub. paszport niemiecki, wyd. w Łodzi, oraz kartę węglową. 44—3

Henoch Lustyk, Wesoła 6, zgubił kartę powołania. 53—3

Jaskiewicz Aurelja zgubiła kartę węglową. Krótka 6. 104—1

Jakubowski Bencion zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi w 1919 r. 03—3

Kamieński Władysław zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 963—3

Kronenberg Ruchla zgubiła dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 14—3

Kogut Raszka zgubiła kartę naftową. 083 1

Krel Samuel zgubił legitymację na 6 osób. Cegielniana 66. 086—1

Lewin Szejna zgubiła legitymację chlebową na 5 osób. 070—3

Likiermanówna Anna, uczenica p. Sobolewskiej, zgubiła matrykułę.

Lenga Mieczysław zgubił paszport niemiecki, oraz akt urodzenia, wyd. w Łodzi. 951—3

Lewak Mendel Fajwiowycz zgubił paszport polski, wyd. w Łodzi. 994—3

Minke Wanda zgubiła paszport niemiecki, wyd. w Niemczech. 01-3

Margolisówna Lola zgub. matrykułę ze szkoły p. Aba. 122—1

Monszajnówna Hela zgubiła matrykułę, wyd. z 8-mio kl. gimn. L. Magalifowej. 90—1

Nowak Franciszek zgubił paszport rosyjski, wyd. w Łęczycy, oraz kartę rejestracyjną, wydaną w Łodzi. 094—1

Popławska Józefa zgub. legitymację na 4 osoby. Częstochowska 22. 089—1

Partykuł Pinkus zgubił kartę naftową. 082-1

Pila Mordka zgubił książeczkę odroczenia, wydaną w Łasku. 985—3

Szkudlarski Józef zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. Andrzeja 47. 076—3

Szenwald Adela zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 078—3

Szaja Fradla zgub. paszport rosyjski, wydany w Zgierzu. 42—3

Poszukuję wspólnika-czkę z kapitałem do opatentowania i ekspl. pierwszorzędnego i nadzwyczaj doniosłego wynalazku. Miljonowe korzyści — bez ryzyka! Oferty pod „Nowość" do adm. „Głosu". 086—2

Szafrańska Janina zagubiła paszport niemiecki, wyd. w Chojnach. 49-3

Smyczek Jan zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 964—3

Soljarska Paulina zgubiła dowód osobisty, wydany w Łodzi przez Dyrekcję Wołyńską. 7-3

Samborski Mieczysław zgubił kartę węglową.

Rozenblat Nusen zgubił kartę węglową. 063—1

Gorbert Władysława zgubiła kartę węglową.

Wajnrajch Icek zgubił kartę węglową. 87-1

Wakszlak Salka zgub. paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 993—3

Widzyński Hilel zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 06—3

Werdiger Nusen zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 09—3

Urbach Helena zgubiła paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 22—3

Zgubiono paszport familijny, wyd ny w Rosji, na im. Marji, Rebeki i Grigori Rozencwejg. 71-3

PRENUMERATA: Miesięcznie Mk. 70.—. Kwartalnie Mk 210.—. Za odnoszenie dopłaca się Mk. 10.— miesięcznie. Prenumerata przez pocztę miesięcznie Mk. 80.—. Kwartalnie 240.—. Zagranicą Mk. 100.— miesięcznie.

OGŁOSZENIA: Zwyczajne: 4.— fen. za wiersz nonparelowy jednoszpaltowy. Drobne: 60 fen. za wyraz, najmniej 6.— Mk. Poszukiwanie pracy 40 fen. wyraz. Nadesłane: przed tekstem 12.— Mk., w tekście 15 Mk. po tekście 8.— Mk. za wiersz nonp. (str. 5 szp.). Nekrologi: 5.— Mk. za wiersz nonp. (str. 5 szp). Zaręczynowe i zaślubinowe po Mk. 200 po tekście. Za termin.druk ogł. i ofiar adm. nieodpowiada.

Redaktor i wydawca Wanda Sachsowa.

W drukarni „Głosu Polskiego" Piotrkowska 86.